

Maatschappelijke business case bewezen preventie

—

In opdracht van de gemeente De Bilt

nautus

Maatschappelijke business case bewezen preventie

In opdracht van de gemeente De Bilt

Ter attentie	Gemeente De Bilt
Projectnaam	Kostenbeheersing Sociaal Domein
Onderwerp	mBC Preventie en innovatie in preventie
Versie	1.0
Datum	8 mei 2019
Auteur(s)	Lisette van der Hoeven en Ivo Leijten

www.nautus.nl

Inhoudsopgave

1	<i>Inleiding</i>	5
1.1	Aanleiding maatschappelijke Business Case (mBC)	5
1.2	Maatschappelijk probleem, urgentie en interventies	5
1.3	Scope	7
1.4	Leeswijzer	7
2	<i>Aanpak</i>	8
2.1	Wat is een maatschappelijke business case?	8
2.2	Projectteam	8
2.3	Proces	9
3	<i>Interventies</i>	10
3.1	Verstevigen van informele netwerken	11
3.2	Individueel sociaal werk	12
3.3	Randvoorwaarden	13
4	<i>Ouders Lokaal</i>	14
4.1	Doelgroep, werkwijze en effecten	14
4.2	Financiële business case	15
5	<i>Maatjesproject</i>	18
5.1	Doelgroep, werkwijze en effecten	18
5.2	Financiële business case	18
6	<i>Sterk door vrijwilligerswerk</i>	21
6.1	Doelgroep, werkwijze en effecten	21
6.2	Financiële business case	22
7	<i>Samen Oplopen</i>	26
7.1	Doelgroep, werkwijze en effecten	26
7.2	Financiële business case	26
8	<i>Conclusie</i>	29

1 Inleiding

De gemeente De Bilt wil het sociaal domein, samen met relevante ketenpartners, verder transformeren. Om deze transformatie door te zetten wil de gemeente kiezen voor oplossingen waarmee ondersteuning voor de mensen die dat nodig hebben gewaarborgd blijft, terwijl er tegelijkertijd kosteneffectiever wordt gewerkt. Daarvoor moet niet alleen zorgvuldig worden afgewogen hoe de beschikbare zorg en ondersteuning zo goed mogelijk kunnen aansluiten op de behoeften van mensen, maar ook hoe het beschikbare budget binnen het sociaal domein zodanig kan worden ingezet dat de beoogde kosteneffectieve en kostenefficiënte werkwijze kan worden gerealiseerd.

1.1 Aanleiding maatschappelijke Business Case (mBC)

In de afgelopen jaren is in het sociaal domein veel veranderd. Op lokaal niveau in De Bilt wordt de transformatie steeds meer zichtbaar. Inwoners worden zoveel mogelijk ondersteund vanuit de 'nuldelijn' en de eigen kracht van inwoners wordt versterkt. In de eerste jaren na de decentralisaties is veel tijd en energie besteed aan het opzetten van nieuwe vormen van dienstverlening en het stimuleren van het collectief. Op basis van goede voorbeelden in De Bilt, onderzoeken wij in deze maatschappelijke business case of preventieve activiteiten in het sociaal domein (verder: sociaal werk) een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan de transformatie. Door dicht bij inwoners te staan, te kijken naar mogelijkheden van inwoners, in goed samenspel met lokale partners. En door andere, lichtere vormen van ondersteuning te bieden en de eigen kracht van inwoners te versterken.

De gemeente De Bilt wil de impact van preventief sociaal werk op de transformatie onderbouwen via deze maatschappelijke Business Case (mBC). Daarmee moet duidelijk worden hoe in het sociaal domein de grip en regie van inwoners versterkt kan worden en maatschappelijke kosten worden bespaard¹. Deze mBC geeft inzicht in de werkzame principes van het sociaal werk en welke preventieve werking er van sociaal werk uitgaat.

1.2 Maatschappelijk probleem, urgentie en interventies

Maatschappelijk probleem

De uitgaven van De Bilt in het sociaal domein stijgen. Afgezet tegen de budgetten die de gemeente van het Rijk ontvangt, is sprake van een noemenswaardig tekort. Het uitgangspunt van de gemeente is 'de juiste zorg voor de juiste ondersteuningsvraag'. Daar hoort ook inzet op preventie bij, zodat lichte ondersteunings-/zorgvragen worden verholpen voordat ze escaleren tot zwaardere varianten.

---

¹ De berekeningen in deze mBC zijn gebaseerd op ervaringsgegevens van uitvoerende partners in De Bilt. Aan deze berekeningen en uitkomsten kunnen geen rechten worden ontleend.

Urgentie

De urgentie om een duurzame oplossing te vinden voor het beschreven probleem kan worden beschreven vanuit de volgende perspectieven:

1. *Inwoners*

Het niet of laat signaleren van problematiek en het niet goed onderzoeken van problematiek kan ertoe leiden dat niet de juiste zorg wordt ingezet, waardoor problemen blijven bestaan of zelfs escaleren. Voor inwoners kan dit zowel op korte als lange termijn negatieve effecten hebben. Deze effecten kunnen verschillen per doelgroep. Voor kinderen zijn dit bijvoorbeeld negatieve effecten op schoolprestaties of toekomstperspectief. Bij jongeren, volwassenen en ouderen zien we negatieve effecten op de kwaliteit van leven, zoals eenzaamheid.

2. *Informele netwerken*

Om ervoor te zorgen dat problemen direct worden aangepakt voordat ze escaleren kan er gebruik worden gemaakt van informele netwerken rondom inwoners. De buurt, school, verenigingen, vrijwilligers, welzijnsinitiatieven, mantelzorgers en ervaringsdeskundigen kunnen een belangrijke rol spelen. Om te komen tot een groot informeel netwerk, is het nodig te investeren in het samenbrengen van alle partners in een netwerk.

3. *Gemeente*

Wanneer problematiek niet of te laat wordt gesignaleerd en passende zorg of ondersteuning niet tijdig wordt ingezet, kan dit op den duur leiden tot een langere en/of zwaardere zorgbehoefte. Hiermee gaan vaak hoge (maatschappelijke) kosten gepaard.

Interventies

In deze mBC maken we de preventieve waarde van sociaal werk zichtbaar. Daarvoor gebruiken we de bestaande uitvoeringspraktijk in De Bilt. We bestuderen bestaande projecten, die door de leden van het projectteam van deze mBC zijn voorgesteld. We delen deze lokale aanpakken in twee categorieën:

1. Verstevigen van informele netwerken
  - a. Ouders Lokaal
2. Individueel sociaal werk
  - a. Maatjesproject MENS met Elkaar
  - b. Samen Oplopen
  - c. Sterk door vrijwilligerswerk

Hoofdstuk 3 gaat in op de kenmerken en uitgangspunten van deze interventies. Daarbij wordt duidelijk dat de effectiviteit van de interventies mede afhankelijk is van de mate waarin wordt voldaan aan bepaalde randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden worden in het hoofdstuk benoemd.

1.3 Scope

Deze mBC richt zich op het in kaart brengen van huidige en verwachte toekomstige maatschappelijke effecten van de inzet van preventief sociaal werk en de samenwerking tussen ketenpartners in het voorveld. Een deel van deze effecten is vertaald in potentiële kostenbesparingen en investeringen die naar verwachting nodig zijn om deze besparingen te kunnen realiseren. Bij het vaststellen van de omvang van de verwachte effecten is primair uitgegaan van de inschatting van de uitvoerende organisaties van de bestaande lokale aanpakken.

De meettermijn van deze mBC is 1 jaar, maar de werking van de maatschappelijke effecten kan langer zijn dan deze periode.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt de aanpak van deze mBC toegelicht, waarna in hoofdstuk 3 aandacht is voor de interventies die in deze analyse centraal stonden. In de vier daaropvolgende hoofdstukken worden de interventies achtereenvolgens benaderd vanuit het cliëntperspectief, het ketenperspectief en het maatschappelijk perspectief. Ook wordt per interventie de financiële business case toegelicht. Ieder hoofdstuk sluit af met een conclusie over de maatschappelijke business case, waarin de verschillende perspectieven met elkaar in verband worden gebracht en een overzicht wordt gegeven van het potentiële maatschappelijke rendement.

2 Aanpak

Op zoek naar de preventieve waarde van sociaal werk

2.1 Wat is een maatschappelijke business case?

De maatschappelijke Business Case is een methode om het economische en maatschappelijke nut van een interventie in kaart te brengen. In aanvulling op de (meer traditionele) zakelijke Business Case, waar kosten en opbrengsten puur vanuit het perspectief van de organisatie worden bekeken, wordt er in een mBC ook aandacht besteed aan de kosten en opbrengsten voor de maatschappij.

Voor het opstellen van deze mBC maken we gebruik van de Social Return on Investment (SROI) methode. SROI is een methode om het maatschappelijk rendement van investeringen meetbaar en zichtbaar te maken. Deze methode relateert de doelstelling van een voorgenomen maatregel aan de investering die nodig is om deze maatregel uit te voeren. Per betrokken partij (stakeholder) worden de effecten in kaart gebracht. SROI laat op deze manier zien hoe groot de maatschappelijke impact van een maatregel is. Daarmee is het een goede methode om een investeringsbeslissing op te baseren. Uiteindelijk gaat het om het 'totaalplaatje': het geheel van zowel financiële als niet financiële effecten, die in samenhang met elkaar dienen om beleid te onderbouwen, aan te passen of verder uit te werken.

2.2 Projectteam

Voor de ontwikkeling van deze mBC is een projectteam samengesteld. In dit projectteam namen de volgende mensen deel:

• Rianne Kuiper	Coördinator CJG De Bilt
• Ingrid van Maarschalkerweerd	Teamleider welzijn MENS De Bilt
• Angelique Davis	Hoofd Ouders Lokaal
• Christine Thomas	Coördinator Samen Oplopen
• Melanie Engeldal	Sociaal werker MENS De Bilt
• Marieke Dijkstra	Regiocoördinator Handje Helpen
• Mieke Doesburg	Accounthouder GGD Utrecht
• Jolanda de Groot	Jeugdarts GGD Utrecht
• Wim Bouman	Directeur gezondheidscentrum De Bilt
• Tolinda de Vries	Beleidsadviseur Wmo De Bilt
• Bernadette Kuipers	Beleidsadviseur jeugd/onderwijs De Bilt
• Maurice Verhaegh	Controller sociaal domein De Bilt

Het projectteam is drie keer bijeengekomen voor de uitwerking van deze mBC. Deze bijeenkomsten zijn begeleid door twee adviseurs van Nautus: Lisette van der Hoeven en Ivo Leijten. Zij vervullen respectievelijk de rol van projectleider en projectsecretaris.

2.3 Proces

We onderscheiden zes stappen in de SROI methode, welke hieronder zijn weergegeven.

Stap 1: Verandertheorie

In de eerste stap zijn het maatschappelijk probleem, de urgentie om dat probleem aan te pakken, de omvang van het probleem en de geboden oplossing(en) in kaart gebracht.

Stap 2: Stakeholderanalyse

Vervolgens zijn de belangrijkste stakeholders in kaart gebracht. Stakeholders zijn belanghebbenden of sleutelpersonen, -groepen of -organisaties die betrokken zijn bij of beïnvloed (zullen) worden door de interventies.

Stap 3: Effecten bepalen

Per stakeholder is aan de hand van de expertise van de projectgroep en met behulp van literatuuronderzoek vastgesteld welke effecten er naar verwachting optreden. Hiervoor hebben wij gebruik gemaakt van de methodiek van de effectenarena. In deze stap is ook nagedacht over (mogelijke) indicatoren die nu of in de toekomst kunnen worden gebruikt om de effecten te meten.

Stap 4: Effecten waarderen

Aan de effecten die naar verwachting leiden tot een kostenbesparing is vervolgens een financiële waarde gekoppeld. De gehanteerde bedragen en schattingen zijn grotendeels gebaseerd op input van het projectteam. Daarnaast hebben wij een inschatting gemaakt welk deel van het effect naar verwachting kan worden toegeschreven aan de interventie.

Stap 5: Input bepalen

Vervolgens is vastgesteld welke investeringen er van welke organisaties nodig zijn om de interventies uit te voeren om de potentiële besparingen te kunnen realiseren.

Stap 6: Analyse

In de laatste stap zijn alle gegevens geanalyseerd om een totaalbeeld te kunnen vormen van het te verwachten maatschappelijk rendement. Daarbij is ook aandacht besteed aan de vraag waar de uiteindelijke baat van mogelijke maatschappelijke kostenbesparingen komt te liggen.

3 Interventies

De lokale invulling van sociaal werk

Sociaal werk is een begrip dat we in Nederland nog niet zo lang gebruiken. Het begrip is ontleend aan de internationaal gebruikte term 'social work'. Sociaal werk is niet één beroep, maar een verzameling van beroepen en functies die inhoudelijk een grote verwantschap met elkaar vertonen. Momenteel is er één richtinggevende definitie van sociaal werk; die van de Internationale Federatie van Sociaal Werkers (IFSW):

'Sociaal werk is een praktijkgericht beroep en een academische discipline die maatschappelijke verandering, sociale cohesie en de emancipatie en zelfstandigheid van mensen bevordert. Principes van sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, collectieve verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit staan centraal in het sociaal werk. Versterkt door theorieën van sociaal werk, sociale wetenschappen, geesteswetenschappen en relevante lokale kennis, stimuleert het sociaal werk mensen en instituties om uitdagingen in het leven aan te gaan en het welzijn van individu en samenleving te verbeteren'.²

Sociaal werk bevordert het welzijn van inwoners en helpt mee aan het bouwen van een prettige samenleving. Sociaal werkers helpen mensen die het zelf niet redden of buiten de boot dreigen te vallen. Het sociaal werk signaleert, verheldert de vraag en gaat samen met inwoners aan de slag om regie over het eigen leven te krijgen. Sociaal werkers doen dit geregeld niet alleen, maar samen met actieve inwoners (vrijwilligers) en professionals in aanpalende domeinen.

De interventies die in deze mBC zijn uitgewerkt gaan niet alleen over de inzet van sociaal werk, maar ook over combinaties tussen sociaal werk en informele netwerken, zoals vrijwilligersinitiatieven. De laatste vorm vatten we samen als het verstevigen van informele netwerken, de eerste vorm noemen we individueel sociaal werk:

1. Versteven van informele netwerken
  - a. Ouders Lokaal
2. Individueel sociaal werk
  - a. Maatjesproject MENS met Elkaar
  - b. Samen Oplopen
  - c. Sterk door vrijwilligerswerk

---

² Bron: <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>, geraadpleegd op 10 april 2019.

We benaderen deze interventies als twee vormen van preventie, met diverse uitvoeringsvarianten. De eerste interventie wordt uitgevoerd door de informele lijn rondom de inwoner/hulpbehoevende heen. Betrokkenen zijn ouders, buurtbewoners, verenigingen, etc. Vaak wordt dit netwerk ondersteund door een sociaal professional. Onder de tweede interventie verstaan we preventieve projecten uitgevoerd door vrijwilligers en (semi)professionals.

3.1 Verstevigen van informele netwerken

De kern van deze interventie is het verstevigen van buurtnetwerken en contacten tussen inwoners. Het opvangen van een ondersteuningsvraag binnen een informeel (buurt)netwerk heeft verschillende voordelen. Allereerst is het makkelijker delen met inwoners die in een vergelijkbare situatie zitten. Het voelt minder ernstig en zorgt voor minder stigma. Daarnaast is het vanuit gemeentelijk perspectief financieel duurzamer om (preventieve) ondersteuning zoveel mogelijk binnen informele netwerken te houden.

Lokale aanpak 1: Ouders Lokaal

Ouders Lokaal is een platform voor en door ouders. Het doel van Ouders Lokaal is het creëren van een positieve opvoedomgeving door ouders te verbinden en te inspireren. De ambitie is gezinnen versterken door ouders met elkaar in contact te brengen en te verbinden. Het grootbrengen van kinderen nog leuker maken door elkaar te inspireren en te ondersteunen, zodat ouders elkaar kunnen versterken en kunnen ontplooiën. Ouders Lokaal erkent dat opvoeden soms een uitdaging is en is er op gericht om ouders/opvoeders via leuke activiteiten met elkaar in verbinding te brengen. Ouders Lokaal heeft als doel dat ouders/opvoeders het gewoon gaan vinden om met elkaar te praten over opvoeding en tevens ervaringen te delen om zo ook van elkaar te leren. Ouders Lokaal hoopt door ouders met elkaar te verbinden leuke initiatieven te stimuleren die een bijdrage leveren aan het sociaal domein binnen de gemeente.

Ouders Lokaal in De Bilt kent de volgende initiatieven:

- Ouders Lokaal Online: een website die ouders informeert en met elkaar verbindt;
- Mama Lokaal: wekelijkse ontmoeting voor zwangere vrouwen en moeders van jonge kinderen;
- Workshops Lokaal: inspireert, informeert en verbindt ouders via workshops en lezingen;
- Jongeren Lokaal: activiteiten door ouders voor jongeren;
- Praat Lokaal: verbindt en ondersteunt ouders bij opvoeduitdagingen zoals Autisme en HSP;
- Droom Lokaal: projecten bedacht door en voor ouders (en kinderen);
- School Lokaal: online cursussen voor (bijna) ouders;
- Oppas Lokaal: betaalbare en betrouwbare oppas.

Het team van Ouders Lokaal bestaat uit ouders die zich vrijwillig inzetten. Vanuit het CJG De Bilt wordt Ouders Lokaal gecoördineerd. Het team van Ouders Lokaal schakelt professionals in wanneer hier vanuit ouders behoefte aan is. Ook kan het team doorverwijzen naar opvoedhulp.

3.2 Individueel sociaal werk

Deze interventie richt zich op de fase voordat er professionele hulp wordt ingeschakeld. Daarmee blijft het in een informelere sfeer, met de mogelijkheid op te schalen. De voorbeelden in deze mBC zijn maatjesprojecten, Samen Oplopen en Sterk door vrijwilligerswerk. Deze initiatieven hebben een belangrijke signalerende functie en kunnen de-escalerend werken. Ook kunnen ze worden ingezet als afschaling van ondersteuning door de tweede lijn.

Lokale aanpak 2: Maatjesproject MENS met Elkaar

Het maatjesproject van MENS met Elkaar brengt een vrijwilliger op basis van gelijke interesses in contact met een aanvrager om samen leuke dingen te ondernemen. Het gaat om zaken zoals wandelen, een eindje fietsen, boodschappen doen, een kopje koffie drinken, een bezoek aan een museum of naar de film. Wat er gedaan wordt, hangt af van de interesses van zowel de aanvrager als de vrijwilliger. De coördinator van het maatjesproject zoekt dan ook naar mensen die zowel op interessegebied als qua persoonlijkheid goed bij elkaar passen. Bij de vrijwilliger, het maatje, staan menselijke kwaliteiten zoals warmte, tijd, nabijheid, respect, humor en begrip centraal. Centraal in het maatjesproject staat de waarde van persoonlijk contact.

Het maatjesproject MENS met Elkaar richt zich op de volgende doelgroepen:

- Mensen met een mager sociaal netwerk;
- Psychosociaal kwetsbare mensen;
- Mensen met dementie (via een bezoekerservice).

Het project is begonnen met als doel het doorbreken van het sociaal isolement van inwoners. Inmiddels is het project uitgegroeid met onder andere zorgmaatjes, mantelzorgmaatjes en taalmaatjes.

Lokale aanpak 3: Samen Oplopen

Samen Oplopen koppelt vrijwilligers aan gezinnen die wel wat steun kunnen gebruiken. Als het klikt, ondernemen ze dingen die zij samen fijn en nuttig vinden. Zo lopen ze letterlijk een stukje samen op in het leven. Samen Oplopen is bedoeld voor alle gezinnen in De Bilt met kinderen onder de 24 jaar die een lastige periode doormaken en behoefte hebben aan tijdelijke steun. De steun kan bestaan uit het bieden van een luisterend oor, meedenken in de opvoeding, het organiseren van administratie, meegaan naar een

afpraak bij een organisatie, spelen met kinderen of helpen met het opzetten van een netwerk. Een voorbeeld van Samen Oplopen is de koppeling tussen gezinnen in de Bilt en gezinnen met een migratieachtergrond die zich nieuw vestigen in de gemeente. Hoewel deze laatste doelgroep de eerste periode na vestiging ook door vluchtelingenwerk wordt ondersteund, bevordert Samen Oplopen op deze wijze de integratie van gezinnen met een migratieachtergrond.

Lokale aanpak 4: Sterk door vrijwilligerswerk

Sterk door vrijwilligerswerk biedt mensen met geheugenproblematiek (zoals dementie) en mensen die door angststoornissen, depressie of eenzaamheid psychisch kwetsbaar zijn, hulp en begeleiding bij het binden en verrichten van passend vrijwilligerswerk. Sterk door vrijwilligerswerk is er daarmee voor mensen die actief willen zijn in de samenleving maar dat niet zelfstandig voor elkaar krijgen.

Sterk door vrijwilligerswerk heeft als doel de kwaliteiten en ervaring van kwetsbare inwoners in te zetten en te zoeken naar (vrijwilligers)werk waar deze inwoners blij van worden. De kwetsbare vrijwilliger kan worden gekoppeld aan een maatje, een vrijwilliger die als een maatje is en waar nodig ondersteunt. De vrijwilliger wordt geplaatst bij een organisatie, die maatschappelijk betrokken wil ondernemen, kwetsbare vrijwilligers een warm hart toedraagt en extra handen kan gebruiken.

3.3 Randvoorwaarden

Uit de dagelijkse praktijk en ervaringen van beleidsmakers en professionals blijkt dat een aantal randvoorwaarden geldt voor een succesvolle inzet van preventief sociaal werk:

- Een heldere rolverdeling tussen sociaal werkers en vrijwilligers is cruciaal. Preventief sociaal werk is voor een bepaalde mate afhankelijk van vrijwilligers. Het is belangrijk te monitoren of de huidige inrichting van de projecten duurzaam is. Hebben deze projecten voldoende vrijwilligers om actief te blijven, of moeten we dingen anders aanpakken om een nieuwe aanwas aan te boren?
- De samenwerking tussen sociaal werkers en andere professionals is ook een essentieel element in de mate waarin preventief sociaal werk wordt ingezet. Vertrouwen en draagvlak is cruciaal, want dit is in belangrijke mate bepalend voor de mate waarin professionals (ook uit de eerste-, tweede- en derdelijns zorg) verwijzen naar preventieve aanpakken.
- Ook is de inzet van sociaal professionals als coördinator en ondersteuner van hulpvragers en vrijwilligers nodig om projecten in goede banen te leiden.

4 Ouders Lokaal

Een overzicht van effecten en investeringen

Om de eigen kracht van gezinnen te versterken en opvoeden en ouderschap zo normaal mogelijk te houden, moet steun bij opvoeden zich in de eerste plaats richten op het faciliteren van ouders, zodat zij zichzelf en elkaar kunnen helpen. In 2014 is Ouders Lokaal ontstaan om een impuls te geven aan dit pedagogische gedachtegoed. Een platform door en voor ouders dat erop gericht is om ouders/opvoeders met elkaar in verbinding te brengen. Het doel van Ouders Lokaal is het verstevigen van de informele netwerkstructuur rond opvoeden en opgroeien zodat er een informele sociale steun rondom gezinnen ontstaat.

In dit hoofdstuk geven we allereerst overzichtelijk weer voor wie Ouders Lokaal is bedoeld, wat Ouders Lokaal beoogt en hoe dat wordt aangepakt. Ook worden de effecten vanuit het perspectief van de cliënt, ketenpartners en de gemeente toegelicht. Daarna gaan we in op de financiële business case van Ouders Lokaal.

4.1 Doelgroep, werkwijze en effecten

Doelgroepen Ouders/opvoeders en jeugdigen		
Hoofdactiviteiten 1) Ouders Lokaal Online 2) Mama Lokaal 3) Workshops Lokaal 4) Jongeren Lokaal 5) Droom Lokaal 6) School Lokaal 7) Praat Lokaal 8) Oppas Lokaal	Werkwijze Ouders in een informele setting bij elkaar brengen zodat ze elkaar onderling kunnen steunen bij opvoeden een ouderschap. Zorgen dat voor alle ouders informatie over opvoeden een ouderschap beschikbaar is. Zorgen dat alle ouders indien gewenst toegang hebben tot laagdrempelige steun door professionals, individueel of in groepsverband.	
Effecten cliënten Versterken eigen kracht. Versterken informeel netwerk rond ouders. Oplossing voor (deel) van de hulpvragen, of verbetering van de individuele situatie. Voorkomen van escalatie van de problemen. Kinderen kunnen zich optimaal ontwikkelen.	Effecten gemeente Vergroten van de eigen kracht en burgerkracht (samenredzaamheid). Minder kosten door het voorkomen van verzwaaring/escalatie van problematiek en door minder professionele inzet (ambulante begeleiders).	Effecten maatschappij Minder beroep op de individuele begeleiding leidt tot een kostenbesparing. Geïndiceerde zorg is doeltreffender doordat lichte ondersteuningsvragen in het preventieve veld worden opgepakt (mogelijk zelfs een positief effect op wachtlijsten).

4.2 Financiële business case

In 2018 is Ouders Lokaal met succes in De Bilt van start gegaan. Ouders zijn enthousiast om bijeenkomsten te organiseren. Op dit moment ontvangt het CJG middelen van de gemeente om een coördinator Ouders Lokaal voor 9 uren per week te bekostigen. De coördinator begeleidt ouders bij de opstartfase en is aanspreekpunt voor nieuwe initiatieven vanuit ouders. Door de grote vraag naar Ouderlokalen is de huidige inzet van de coördinator ontoereikend. Er ligt een vraag om uitbreiding, om nog meer ouders op informele manier met elkaar te verbinden.

Hieronder werken we allereerst de financiële business case van de huidige situatie uit. In het kader van deze mBC gaan we daarna in op een uitbreiding van Ouders Lokaal, om daarmee de extra potentiële maatschappelijke besparing te berekenen.

Tabel 1. Investeringsoverzicht Ouders Lokaal – huidige situatie

Huidige investeringskosten per jaar

Projectcoördinator (9 uur per week)	€ 21.376
Hoofd Lokaal (2 uur per week)	€ 7.000
Activiteitenbudget	€ 2.000
PR & website	€ 750
Materialen	€ 750
Totaal	€ 31.876

Momenteel bereikt Ouders Lokaal in één jaar ongeveer 160 ouders. Voor het berekenen van de maatschappelijke kostenbesparing van deze inzet, heeft het projectteam de volgende aannames gedaan:

- 25% van de ouders (40 personen) doet als gevolg van deelname via Ouders Lokaal minder vaak een beroep op de huisarts;
- 50% van de ouders (80 personen) doet als gevolg van deelname via Ouders Lokaal minder vaak een beroep op het CJG;
- 25% van de ouders/kinderen (40 personen) doet als gevolg van deelname aan Ouders Lokaal minder vaak een beroep op jeugdhulpverlening (individuele begeleiding).

Deze aannames leiden tot het volgende bruto besparingspotentieel.

Tabel 2. Bruto besparingspotentieel Ouders Lokaal – huidige situatie

Onderdeel	Aantal casussen	Aantal contact-momenten	Tarief per contactmoment	Bruto besparing
Huisarts	40	4	€ 80	€ 12.800
CJG	80	13	€ 55	€ 57.200
Jeugdhulp	40	13	€ 78,60	€ 40.782
Totaal				€ 110.872
<i>Totaal gemeente</i>				€ 98.072

Voorgaande tabel laat zien dat het verwachte bruto besparingspotentieel van Ouders Lokaal in totaal € 110.872 is. Niet alle baten komen ten laste van het gemeentelijk budget. De kosten voor de huisarts worden namelijk bekostigd uit de Zorgverzekeringswet (Zvw). Het totale bruto besparingspotentieel voor de gemeente bedraagt naar verwachting € 98.072. Het netto besparingspotentieel berekenen we door de investeringskosten in mindering te brengen op het bruto besparingspotentieel.

Tabel 3. Netto besparingspotentieel Ouders Lokaal – huidige situatie

Bruto besparing	Investering	Netto besparing
€ 98.072	€ 31.876	€ 66.196

Het bedrag van € 66.196 is het netto besparingspotentieel dat door de huidige inzet van Ouders Lokaal naar verwachting wordt bereikt. Deze mBC heeft tot doel inzicht te geven in het toekomstig besparingspotentieel. Wanneer we uitgaan van een uitbreiding van de taken van de projectcoördinator met 7 uren is de verwachting van het CJG dat twee keer zoveel ouders bereikt kunnen worden. Onderstaande tabel geeft inzicht in het potentiële netto besparingspotentieel van deze uitbreiding. We beperken ons daarbij tot het besparingspotentieel dat ten gunste komt van de gemeentelijke budgetten.

Tabel 4. Besparingspotentieel extra inzet Ouders Lokaal

<i>Voorkomen extra inzet CJG en tweedelijnszorg</i>			
Aantal casussen	Inzet per casus	Tarief per uur	Bruto besparing
80	13 uren	€ 55	€ 57.200
40	13 uren	€ 78,60	€ 40.782
<i>Totaal</i>			€ 98.072

<i>Investering</i>		
Inzet coördinator	Overige kosten	Totale investering
€ 16.626	€ 10.500	€ 27.126

<i>Besparing</i>		
Bruto besparing	Investering	Netto besparing
€ 98.072	€ 27.126	€ 70.946

Het netto besparingspotentieel van een uitbreiding van Ouders Lokaal is naar verwachting € 70.946. In termen van SROI-ratio staat een investering van € 1 voor netto maatschappelijke opbrengsten met een waarde van € 2,62.

5 Maatjesproject

Een overzicht van effecten en investeringen

Het maatjesproject van MENS De Bilt verbindt mensen met elkaar om samen leuke dingen te ondernemen. Het gaat om heel gewone zaken zoals wandelen, boodschappen doen of koffie drinken. Wat er gedaan wordt, hangt af van de interesses van zowel de aanvrager als de vrijwilliger.

In dit hoofdstuk geven we allereerst overzichtelijk weer voor wie het Maatjesproject is bedoeld, wat het Maatjesproject beoogt en hoe dat wordt aangepakt. Ook worden de effecten vanuit het perspectief van de cliënt, ketenpartners en de gemeente toegelicht. Daarna gaan we in op de financiële business case van het Maatjesproject.

5.1 Doelgroep, werkwijze en effecten

Doelgroepen

Mensen in een sociaal isolement, met dementie, psychosociale klachten of mensen in een (mantel)zorgsituatie.

Hoofdactiviteiten

De taken van MENS zijn onder andere: het werven van en contact onderhouden met vrijwilligers, contacten met doorverwijzers en het verzorgen van de intakes en koppelingen van maatjes. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan evaluatie en de binding van vrijwilligers door middel van scholing en intervisie.

Werkwijze

Verbinding leggen tussen vrager en vrijwilliger, in kader van doorbreken van sociaal isolement of ondersteuning bieden in een (mantel)zorgsituatie

Effecten cliënten

Uitbreiden van het eigen netwerk.
Groeien in zelfvertrouwen.
Meer energie.
Zelfredzaamheid behouden en/of vergroten.

Effecten gemeente

Door inzet van de informele zorg is minder inzet nodig van formele zorg (kostenbesparend).

Effecten maatschappij

Mensen kunnen langer thuis blijven wonen.
Meer ontmoetingen kunnen het gevoel van eenzaamheid verminderen.
Meer sociale controle door de aanwezigheid van maatjes.

5.2 Financiële business case

Op basis van de huidige inzet van MENS De Bilt in dit project, hebben we in deze paragraaf berekend welke financiële effecten uitgaan van de inzet van meer maatjes. Op dit moment maakt MENS De Bilt jaarlijks 90 koppelingen tussen vrijwilligers en vragers. Gemiddeld hebben maatjes en vragers 30 contactmomenten per jaar. Het verwachte

bruto besparingspotentieel van de inzet per maatje is door het projectteam gebaseerd op de volgende aannames:

- Door het contact met een maatje heeft een aanvrager per jaar:
  - 4 uur minder contact met een huisarts of POH-er;
  - 20 uur minder individuele begeleiding nodig;
  - 30 dagdelen minder dagbesteding nodig.

Dit hebben we als volgt vertaald in financiële termen:

Tabel 5. Bruto besparingspotentieel Maatjesproject – per maatje

Onderdeel	Aantal contact-momenten	Tarief per contactmoment	Bruto besparing
Huisarts	4	€ 80	€ 320
Begeleiding (Wmo)	20	€ 46,80	€ 936
Dagbesteding (Wmo)	52	€ 35,19	€ 1.830
Totaal			€ 3.086
<i>Totaal gemeente</i>			€ 2.766

MENS De Bilt schat in dat het bruto besparingspotentieel per maatje € 3.086 bedraagt. Daarvan komt € 2.766 ten gunste van gemeentelijke budgetten (Wmo).

De huidige investering voor het behalen van 90 koppelingen tussen maatjes en vragers is 54 uur inzet van sociaal werkers. De kosten hiervan bedragen € 127.900 per jaar. MENS De Bilt vindt het redelijk te verwachten dat extra inzet van sociaal werkers tot extra koppelingen leidt. In deze mBC berekenen we de uitbreiding met 15 koppelingen en 30 koppelingen. Onderstaande tabel geeft inzicht in het potentiële netto besparingspotentieel van deze uitbreiding. We beperken ons daarbij tot het besparingspotentieel dat ten gunste komt van de gemeentelijke budgetten.

Tabel 6. Besparingspotentieel extra inzet Maatjesproject

<i>Voorkomen inzet begeleiding en dagbesteding (Wmo)</i>		
Aantal koppelingen	Bruto besparing per koppeling	Bruto besparing totaal
15	€ 2.766	€ 41.490
30	€ 2.766	€ 82.980

<i>Investering</i>			
Inzet coördinator voor 15 koppelingen		Inzet coördinator voor 30 koppelingen	
€ 21.317		€ 42.634	
<i>Netto besparingspotentieel</i>			
Koppelingen	Bruto besparing	Investering	Netto besparing
15	€ 41.490	€ 21.317	€ 20.173
30	€ 82.980	€ 42.634	€ 40.346

Het verwachte netto besparingspotentieel van een uitbreiding van het Maatjesproject is € 20.173 bij 15 extra koppelingen en € 40.346 bij 30 extra koppelingen. In termen van SROI-ratio staat een investering van € 1 voor netto maatschappelijke opbrengsten met een waarde van € 0,95.

6 Sterk door vrijwilligerswerk

Een overzicht van effecten en investeringen

Sterk door Vrijwilligerswerk beoogt mensen met beginnende dementie, niet aangeboren hersenletsel (NAH) en andere psychische kwetsbaarheid aan passend vrijwilligerswerk te helpen. Het project is gestart in 2016 en wordt tot eind 2019 gefinancierd vanuit verschillende fondsen.

In dit hoofdstuk geven we allereerst overzichtelijk weer voor wie Sterk door vrijwilligerswerk is bedoeld, wat deze lokale aanpak beoogt en hoe dat wordt aangepakt. Ook worden de effecten vanuit het perspectief van de cliënt, ketenpartners en de gemeente toegelicht. Daarna gaan we in op de financiële business case van Sterk door vrijwilligerswerk.

6.1 Doelgroep, werkwijze en effecten

Doelgroepen

Zorgbehoevenden die in aanmerking komen voor dagbesteding (dementerenden, mensen met NAH, psychisch kwetsbaren, etc.)

Hoofdactiviteiten

Intakes met kwetsbare vrijwilligers.
Contact met organisaties waar men vrijwilligerswerk kan doen.
Meedenken met organisaties over mogelijke vrijwilligersplaatsen.
Intakes met vrijwillige jobmaatjes; zij ondersteunen indien nodig de kwetsbare vrijwilliger.
Contact onderhouden met ketenpartners, zoals huisartsen/poh-ers, casemanagers, etc.
Het houden van evaluaties met vrijwilligers, organisaties en jobmaatjes.
Binding van jobmaatjes door training, intervisie en workshops.

Werkwijze

Na melding van een aanvrager wordt een intake gevoerd met een mogelijke vrijwilliger.
Op basis van de intake gaat MENS De Bilt op zoek naar een passende vrijwilligersplek bij een organisatie.
Kennismaking en match bij organisatie.
Wanneer een vrijwilliger niet zelfstandig aan het werk kan beginnen, wordt begeleiding geboden door een vrijwilliger *on the job*, een jobmaatje, totdat voldoende zelfstandigheid verworven is.

Effecten cliënten

Het welzijn van mensen neemt toe door sociale contacten, zinvolle tijdsbesteding en deelname aan de samenleving.
Men voelt zich weer van waarde, men hoort erbij.
Hersenen worden geactiveerd, draagt bij aan vertraging/ verbetering geheugen-problematiek.

Effecten gemeente

Minder beroep op dagbesteding.
Minder eenzame inwoners.
Verlichting van mantelzorgers.

Effecten maatschappij

Inclusieve(re) maatschappij;
Levert een positieve bijdrage aan een dementievriendelijke samenleving.
Verlichting van mantelzorgers.

6.2 Financiële business case

We baseren ons in deze financiële business case op de resultaten van Sterk door vrijwilligerswerk in 2018³. In 2018 namen 25 mensen uit de doelgroep deel aan dit project. Twintig van hen hebben vrijwilligerswerk gedaan, sommigen wat meer en anderen wat minder. In totaal zijn er 900 vrijwilligersactiviteiten uitgevoerd. Alle mensen die vrijwilligerswerk hebben verricht zijn mensen die een indicatie dagbesteding zouden kunnen krijgen. Daarmee heeft dit project volgens MENS De Bilt een bijdrage geleverd aan het verminderen van de kosten voor dagbesteding onder de Wmo.

Voor de mensen die deelnamen aan dit project, maar uiteindelijk geen vrijwilligerswerk hebben verricht, is ook sprake van een besparing op de lasten Wmo. Deze mensen zijn intensief gesproken, veelal samen met de mantelzorger. Voor hen wordt ofwel binnenkort een goede vrijwilligersplek gevonden; of ze vinden geschikt werk bij de BIGA of ze komen alsnog in de dagbesteding. Naar schatting 200 uur van de gevoerde gespreksuren zouden in andere gevallen geïndiceerde uren begeleiding individueel zijn, aldus MENS De Bilt.

De totale bruto besparing voor dit project is uitgewerkt in onderstaande tabel. We werken daarbij met een minimum en een maximum scenario. Het minimum scenario gaat ervan uit dat per vrijwilligersactiviteit een halve dag dagbesteding wordt bespaard. Het maximum scenario stelt dat per vrijwilligersactiviteiten een hele dag dagbesteding wordt bespaard.

Tabel 7. Bruto besparingspotentieel Sterk door vrijwilligerswerk

<i>Minimum scenario (1 activiteit = ½ dag dagbesteding)</i>			
Onderdeel	Aantal eenheden	Tarief per dagdeel	Bruto besparing
Dagbesteding	450	€ 70,38	€ 31.671
Begeleiding (Wmo)	200	€ 46,80	€ 9.360
Totaal			€ 41.031

<i>Maximum scenario (1 activiteit = 1 dag dagbesteding)</i>			
Onderdeel	Aantal eenheden	Tarief per dagdeel	Bruto besparing
Dagbesteding	900	€ 70,38	€ 63.342
Begeleiding (Wmo)	200	€ 46,80	€ 9.360
Totaal			€ 72.702

³ Bron: MENS De Bilt.

In het minimum scenario is het bruto besparingspotentieel naar verwachting € 41.031. In het maximum scenario is dit € 72.702. De investering in dit project laat zich makkelijk verklaren. De investering bestaat uit de inzet van projectbegeleiding. Voor het begeleiden van 25 mensen is 24 uur projectbegeleiding nodig. De kosten hiervan bedragen € 56.000 per jaar. Dit geeft het volgende beeld over het netto besparingspotentieel.

Tabel 8. Netto besparingspotentieel Sterk door vrijwilligerswerk

<i>Netto besparingspotentieel Sterk door vrijwilligerswerk</i>			
Scenario	Bruto besparing	Investering	Netto besparing
Minimum	€ 41.031	€ 56.000	- € 14.969
Maximum	€ 72.702	€ 56.000	€ 16.702

Zoals in de tabel hierboven is te zien, is het besparingspotentieel van deze interventie afhankelijk van de 'waarde' van een vrijwilligersactiviteit. Wanneer één vrijwilligersactiviteit leidt tot het voorkomen van één dagdeel dagbesteding, is de business case negatief. Pas wanneer één vrijwilligersactiviteit leidt tot een besparing van twee dagdelen (een hele dag) dagbesteding, levert de inzet een netto besparing van ruim € 16.000 op.

Een uitbreiding van Sterk door vrijwilligerswerk is onder andere afhankelijk van de bereidheid van de gemeente om te investeren, maar ook van de beschikbaarheid van voldoende jobmaatjes om de vrijwilligers te begeleiden. MENS De Bilt schat in dat er efficiencyvoordelen te behalen zijn bij een uitbreiding van dit project naar 50 personen, een verdubbeling. Deze uitbreiding is in tabel 9 financieel vertaald.

Tabel 9. Besparingspotentieel extra inzet Sterk door vrijwilligerswerk

<i>Minimum scenario (1 activiteit = ½ dag dagbesteding)</i>			
Onderdeel	Aantal eenheden	Tarief per dagdeel	Bruto besparing
Dagbesteding	900	€ 70,38	€ 63.342
Begeleiding (Wmo)	400	€ 46,80	€ 18.720
Totaal			€ 82.062

<i>Maximum scenario (1 activiteit = 1 dag dagbesteding)</i>			
Onderdeel	Aantal eenheden	Tarief per dagdeel	Bruto besparing

Dagbesteding	1.800	€ 70,38	€ 126.684
Begeleiding (Wmo)	400	€ 46,80	€ 18.720
Totaal			€ 145.404

Investering

Inzet projectbegeleiding (24 + 12 uur per week)

€ 56.000

Netto besparingspotentieel

Scenario	Bruto besparing	Investering	Netto besparing
Minimum	€ 82.062	€ 56.000	€ 26.062
Maximum	€ 145.404	€ 56.000	€ 89.404

Het netto besparingspotentieel van een uitbreiding van Sterk door vrijwilligerswerk is naar verwachting € 26.062 in het minimumscenario en € 89.404 in het maximum scenario. In termen van SROI-ratio staat een investering van € 1 voor netto maatschappelijke opbrengsten met een waarde van € 0,47 in het minimum scenario en € 1,60 in het maximum scenario.

Naast concrete opbrengsten zijn er ook maatschappelijke opbrengsten die lastig te kwantificeren zijn:

- De ontwikkeling van dementie begint met een 'niet plus periode', dit is een stressvolle tijd met veel onrust, onbegrip, vaak agressie. Een mantelzorger die alles moet doen en alles in de gaten houdt en een partner die apathisch, soms ook depressief op de bank zit, levert veel conflicten op. Het systeem komt onder grote druk te staan. De hele omgeving lijdt onder deze spanning. Er komt nog wel eens een politieagent aan te pas. Het project biedt een vorm van respijtzorg voor mensen die niet naar de dagbesteding willen of er niet passen (te veel actie en begeleiding nodig);
- De mantelzorger houdt de situatie langer vol. Hij/zij krijgt tijd om bij te komen en om eigen dingen te doen, want de partner is elders actief bezig en wordt in de gaten gehouden.
- De kandidaat wordt in de mogelijkheid gesteld talenten die men heeft in te zetten. Dat geeft hem/haar weer nieuwe energie en zelfvertrouwen;
- De kandidaat ervaart weer onderdeel te zijn van de maatschappij;

- De kandidaat krijgt nieuwe mogelijkheden door activering van de hersenen, hij/zij is beter in staat om met het dagelijkse leven om te gaan;
- De kandidaat geniet van het werk en heeft weer wat te vertellen tegen zijn/haar partner, familie en vrienden, wat zorgt voor een verbeterde sfeer en relatie. Dit levert meer op dan een dag op de dagbesteding;
- De kandidaat wordt naast de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk ook gewezen en begeleid naar welzijnsactiviteiten;
- De maatschappelijke organisaties hebben er baat bij als mensen bij hen vrijwilligerswerk komen doen. Door de begeleiding die de kandidaten krijgen vanuit het project is er geen drempel meer om deze kandidaten als vrijwilliger te laten werken in hun organisatie;
- Minder vooroordelen over mensen met dementie of NAH en meer op weg naar een inclusieve en dementievriendelijke samenleving zoals de overheid van ons vraagt.

7 Samen Oplopen

Een overzicht van effecten en investeringen

Samen Oplopen koppelt vrijwilligers aan gezinnen die wel wat steun kunnen gebruiken. Als het klikt, ondernemen ze dingen die zij samen fijn en nuttig vinden. Eigenlijk lopen ze een stukje samen op in het leven. Samen Oplopen is er kosteloos voor alle gezinnen uit gemeente De Bilt met kinderen onder de 24 jaar, die een lastige periode doormaken en behoefte hebben aan steun. De vrijwilligers zijn betrouwbare en betrokken mensen die zich voor een tijdje willen verbinden aan een gezin door wekelijks een paar uur ondersteuning te bieden.

In dit hoofdstuk geven we allereerst overzichtelijk weer voor wie Samen Oplopen is bedoeld, wat deze lokale aanpak beoogt en hoe dat wordt aangepakt. Ook worden de effecten vanuit het perspectief van de cliënt, ketenpartners en de gemeente toegelicht. Daarna gaan we in op de financiële business case van Samen Oplopen.

7.1 Doelgroep, werkwijze en effecten

Doelgroepen Gezinnen met kinderen onder de 24 jaar.		
Hoofdactiviteiten MENS De Bilt koppelt een gezin aan een vrijwilliger. MENS De Bilt coördineert en begeleidt de vrijwilligers. MENS De Bilt monitort voortgang en schakelt met partners.	Werkwijze MENS De Bilt koppelt een gezin aan een vrijwilliger. Het is kosteloos voor het gezin. Zij ondernemen samen activiteiten waar het gezin behoefte aan heeft. Dit kan van alles zijn.	
Effecten cliënten Gezinnen worden ontlast, hierdoor escaleren problemen minder snel. Kinderen kunnen stabielere opgroeien.	Effecten gemeente Minder beroep op andere zorg. Veel zorg wordt informeel verleend. Verlichting van mantelzorgers.	Effecten maatschappij Informele netwerken worden versterkt. Minder schooluitval en andere ongewenste neveneffecten Ondersteuning bij het leren van de taal.

7.2 Financiële business case

In de huidige uitvoering van Samen Oplopen ontvangen 30 gezinnen per jaar steun van een vrijwilligersgezin. Hiervoor is 24 uur inzet van een sociaal werker nodig. Deze inzet komt ten laste van het (Wmo-)budget van de gemeente De Bilt. De sociaal werker ondersteunt en coördineert. De betrokken vrijwilligers volgen trainingen als ze starten

en worden daarna individueel en groepsgewijs door de coördinator ondersteund in hun werk. De coördinator monitort de voortgang van het gezin en kan snel schakelen met hulpverlenende instanties wanneer er extra zorg nodig is in een gezin. De kosten voor de inzet van de sociaal werker bedragen € 56.000 op jaarbasis.

De financiële besparing van deze inzet is als volgt opgebouwd. MENS De Bilt schat in dat door de inzet van Samen Oplopen de vraag naar hulp op verschillende andere terreinen vermindert, zoals bij de huisarts/POH, bij het CJG en bij het Sociaal Team. Ook kan het volgens MENS De Bilt zo zijn dat door de inzet van Samen Oplopen wordt voorkomen dat een gezin in een multi-probleemsituatie terechtkomt, doordat de vrijwilliger breed meedenkt met een gezin en tijdig problemen kan signaleren. De doorrekening van de besparing werkt met twee varianten, waarin laatstgenoemde besparing voor een multi-probleemsituatie wel en niet wordt meegenomen.

Tabel 10. Bruto besparingspotentieel Samen Oplopen

<i>Minimum scenario 25 gezinnen (zonder multi-probleemsituatie)</i>			
Onderdeel	Aantal eenheden	Tarief per eenheid	Bruto besparing
Huisarts/PHO	3	€ 80	€ 6.000
CJG	13	€ 55	€ 17.875
Sociaal Team	8	€ 46,80	€ 9.360
Totaal			€ 33.235
<i>Totaal gemeente</i>			<i>€ 27.235</i>
<i>Maximum scenario 25 gezinnen (met multi-probleemsituatie)</i>			
Onderdeel	Aantal eenheden	Tarief per eenheid	Bruto besparing
Huisarts/PHO	3	€ 80	€ 5.760
CJG	13	€ 55	€ 17.160
Sociaal Team	8	€ 46,80	€ 8.986
Multiprobleem	1	€ 104.000	€ 104.000
Totaal			€ 135.906
<i>Totaal gemeente</i>			<i>€ 130.146</i>

Rekening houdend met de kosten voor de inzet van de sociaal werker in dit project, geeft tabel 11 inzicht in het verwachte netto besparingspotentieel van Samen Oplopen, voor beide varianten.

Tabel 11. Netto besparingspotentieel Samen Oplopen

<i>Netto besparingspotentieel Samen Oplopen</i>			
Scenario	Bruto besparing	Investering	Netto besparing
Minimum	€ 27.235	€ 56.000	- € 28.765
Maximum	€ 130.146	€ 56.000	€ 74.146

Zoals in de tabel hierboven is te zien, is het verwachte besparingspotentieel van deze interventie afhankelijk van de aanname of Samen Oplopen kan voorkomen dat een multi-probleemsituatie ontstaat. Wanneer dit het geval is, is de business case positief. Het netto besparingspotentieel in dit geval is € 74.146. Wanneer geen multi-probleemsituatie wordt voorkomen door Samen Oplopen is de business case negatief. De investering bedraagt in dat geval € 28.765 meer dan het verwachte besparingspotentieel.

8 Conclusie

In deze maatschappelijke business case zijn door betrokken partners uit De Bilt vier lokale projecten uitgewerkt die een besparing van maatschappelijke kosten beogen. De interventies richten zich enerzijds op het verstevigen van informele netwerken en anderzijds op individueel sociaal werk. Voor elk van de interventies is een maatschappelijke en financiële business case uitgewerkt. Voor de financiële business cases zijn door de uitvoerende partijen schattingen gemaakt op basis van de huidige praktijk. Het realiseren van aanvullende besparingen bovenop de huidige praktijk is afhankelijk van de verwachting of bestaande projecten zijn uit te breiden en onder welke condities. Daarover doet deze maatschappelijke business case geen uitspraken. Deze inschatting wordt overgelaten aan het lokale bestuur.

Het projectteam heeft het als complex ervaren om besparingen van preventief sociaal werk in financiële consequenties uit te drukken. Om de afwegingen tussen interventies meer reikwijdte te geven is er in een aantal gevallen gekozen voor een minimum- en een maximumscenario. Daarnaast biedt het maatschappelijke perspectief, in de vorm van effecten voor cliënten, de gemeente en de samenleving een kwalitatieve aanvulling, op basis waarvan toekomstige investeringsbeslissingen gemaakt kunnen worden.

Ter afsluiting van deze mBC hebben we in onderstaande tabel een overzicht gegeven van het netto besparingspotentieel per lokale aanpak. Voor een opsomming van de belangrijkste effecten per maatregel verwijzen we naar de figuren in paragrafen 4.1, 5.1, 6.1 en 7.1.

Tabel 12. Overzichtstabel netto besparingspotentieel preventief sociaal werk

Netto besparingspotentieel preventief sociaal werk in De Bilt		
Project	Minimum	Maximum
Ouders Lokaal	€ 70.946	€ 70.946
Maatjesprojecten	€ 20.173	€ 40.346
Sterk door vrijwilligerswerk	€ 26.062	€ 89.404
Samen Oplopen	- € 28.765	€ 74.146
Totaal	€ 88.416	€ 274.842

De conclusie van deze mBC is dat het projectteam verwacht dat het netto besparingspotentieel van preventief sociaal werk in De Bilt minimaal € 88.416 bedraagt en maximaal € 274.842. Alle maatregelen vergen een investering, voorafgaand aan het realiseren van de verwachte besparingen. De kosten gaan daarmee voor de baat uit.

Bronvermelding

Voor deze mBC is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Productcodetabel iWmo regio Zuidoost-Utrecht, 2019.
- Prijslijst tarieven jeugdhulp regio ZOU 2019.
- Maatschappelijke prijslijst, Effectencalculator, 2017.
- Projectevaluaties van MENS De Bilt en CJG.

